

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕМОВНИХ ВНЗ

Умови ринкової економіки та тенденції до євроінтеграції вимагають від майбутніх фахівців ВНЗ глибоких теоретичних та практичних знань своєї спеціальності та високий рівень володіння іноземною мовою. Незважаючи на сучасні вимоги сьогодення, не всі студенти можуть вільно спілкуватись іноземною мовою в іншомовному середовищі. Серед причин, які впливають на вищезазначений процес, виокремлюють низьку мотивацію до вивчення іноземної мови, особливо у немовних ВНЗ.

Роль мотивації та процеси її формування досліджуються багатьма вітчизняними та зарубіжними дослідниками такими як, Вартанова И.И., Маркова А.К., Орлов Ю.М., Тарнопольський О.Б., Рейнвальд, R.Gardner, J. Harmer та W.Lambert.

Існують різні визначення терміну «мотивація». Так, за Орлов Ю. М., мотивація інтерпретується як певний психофізіологічний процес, що впливає на ефективність діяльності людини [3]

З іншого боку, мотивація визначається через призму конкретного мотиву. Крім того, зазначений феномен розглядають також як систему мотивів, які включають потреби, цілі, мотиви та інтереси. Структура мотиву є тригером вчинку, що включає цілеутворення та потребу у виконанні дії. У навчальному процесі, студент найбільш ефективно сприймає матеріал, якщо в нього виникає зацікавленість до предмету, що спонукає його потребу у пізнанні та вивченні необхідної тематики [1].

Дослідники розрізняють такі види мотивації, як зовнішня та внутрішня. Друзі, знайомі, засоби масової інформації, необхідність скласти іспит впливають на зовнішню мотивацію студентів. Водночас особливість внутрішньої мотивації полягає в усвідомленні молодими людьми потреби вивчення іноземної мови для досягнення поставленої мети. Ми вважаємо, що внутрішня мотивація пов'язана з процесами самопізнання,

саморозвитку та самореалізації Особливість внутрішньої мотивації також полягає у тому, що вона ділиться на перспективну та процесуальну [2].

Зовнішня мотивація не є стійкою, адже джерело впливу не є завжди стимулюючим та переконливим. Таким чином, виникає необхідність у формуванні внутрішньої мотивації, яка також, у свою чергу, включає зовнішню підтримку [2]. На нашу думку, найбільш конструктивним є процес формування мотивації, який включає її внутрішні та зовнішні складові.

Дослідник Тарнопольський О.Б. вважає, що більшість студентів мають перспективну мотивацію до вивчення іноземної мови, адже вони усвідомлюють її престижність та необхідність у кар'єрному зростанні. Водночас, через лінощі, розваги та особисті проблеми у молодих людей виникає прокрастинація по відношенню до оволодіння іноземною мовою, іншими словами цей процес відкладається або призупиняється. Крім того, зазначений дослідник вважає, що значущість процесуальної мотивації є більш продуктивною через отримання особистістю задоволення від процесу оволодіння іноземною мовою [4].

З іншого боку, зарубіжний дослідник Gardner R. вважає найбільш ефективною «цілеспрямовану», зовнішню мотивацію, яка поділяється на інструментальну та інтегративну [5].

На думку вченого, інструментальна мотивація виникає у студентів вузів через необхідність складання іспиту або як вимога до кар'єрного зростання [5].

В свою чергу інтегративна мотивація передбачає залучення молодих людей до вивчення мов через їх позитивне ставлення до країни, народу, культури, мови, яких вивчається [5].

Дослідники розрізняють різні стратегії підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови. До дієвих прийомів можна віднести представлення цікавої інформації, наприклад про наукові інноваційні винаходи або аномальні явища, парадоксальні факти, актуальну інформацію, що викликає зацікавленість студентів. Крім того, ще одним

ефективним прийомом є створення позитивної атмосфери, де присутнє емоційне переживання через перегляд фільму, участь у брейн-рингу, рольові, ділові ігри, кейси, дебати, пізнавальні диспути та ситуаційні вправи [1]. Ми також вважаємо за доцільне та ефективне для створення позитивної внутрішньої мотивації залучення носіїв мови під час заняття іноземної мови та відзначення національних свят та традицій країни, мова якої вивчається.

Таким чином, викладачам іноземних мов немовних ВНЗ потрібно враховувати педагогічні та психологічні особливості формування внутрішньої мотивації студентів опосередкованої дією зовнішніх факторів через їх залучення до пізнавальних, цікавих ситуацій, які створюють позитивне емоційне переживання та сприяють бажанню до вивчення іноземних мов та ефективній вмотивованості молоді.

Література:

1. Вартанова И.И. До проблеми мотивації навчальної діяльності// Вісник МГУ. Психологія. - 2000. - №4. - С. 33-41.
2. Маркова А.К. Формування мотивації навчання. - М.: Просвітлення, 1990. - 214 с.
3. Орлов Ю. М. Потребностно-мотивационные факторы эффективной учебной деятельности студентов вуза. М., 1984. - 230 с.
4. Тарнопольский О.Б., Кожушко С.П. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою. – Вінниця: Нова книга, 2008, 288 с.
5. Gardner R.& Lambert M. Attitudes and motivation: Second language learning. Newbury House, 1972.